

Älska, glömma, och förlåta

När jag idag tänker tillbaka på det hon gav känns det så ofantligt storslaget; den sundaste och mest kärleksfulla förebilden i mitt liv var egentligen den mest osannolika.

Ungefär samtidigt som jag flyttade till England för drygt tio år sedan, förlorade jag min farmor Sonja. Egentligen hetter hon Zenobia. Sonja blev den svenska versionen av hennes polska namn. På Queensway vid rusningstid tog jag emot telefonsamtalet som fick marken att gunga under fötterna. Farmor hade somnat in. Farmor var borta. Farmor - som var så levande och färgstark. Farmor, som för mig fortfarande finns i många avseenden för att hennes röst ja, den kan liksom inte tystna - den var symbolen för frihet och hopp. Sånär tio år senare tänker jag alltmer på den kvinna som kom att betyda mer för mig än jag någonsin hann förklara för henne. Drygt tio Londonår senare, reste jag till det ökända koncentrationslägret för kvinnor i Ravensbrück där min farmor satt tillfångatagen under andra världskriget, en plats som hon lämnade för 70 år sedan. Därifrån befriades hon med hjälp av Röda Korsets vita bussar, räddningsaktionen som leddes av greve Folke Bernadotte.

I min farmors värld var nästan allting möjligt och ingenting fanns som vi inte kunde göra då vi var tillsammans. Då var det vardagsfest och ingen kunde någonsin sätta sig i vägen för denna. I det hem hon skapade tillsammans med min farfar i det lilla samhället i Blekinge där jag växte upp, fanns nästan allting i prylväg och om det inte gjorde det så visste min farmor hur man kunde uppfinna det eller berätta det på ett så levande vis att man kan känna tyngden av en diamant, en nyfödd kattunges sträva päls eller den saftiga smaken av en nybakad chokladtårta. Farmor som blivit torterad, misshandlad och förnedrad kunde osjälviskt skänka glädje, fantasi och framtidstro. När jag idag tänker tillbaka på det hon gav känns det så ofantligt storslaget; den sundaste och mest kärleksfulla förebilden i mitt liv var egentligen den mest osannolika.

Ingen i min familj pratade någonsin om det förflutna. Hur farmor och även min farfar lyckades överleva krigets fasor kunde vi bara spekulera i. Jag blev uppmanad att fly ifrån såren, men i tystnaden grodde nyfikenheten som ledde till mitt yrkesval; att söka svar genom journalistiken.

I våras reste jag till Ravensbrück och kom hem med små, betydelsefulla pusselbitar. Nu förstår jag att farmor troligast utsattes för tvångsarbete i Siemens-fabrikerna och att hennes brutna pekfinger som jag aldrig vågade fråga om var resultatet av det repetitiva arbetet. Att den magiska fantasi som hon delade med sig av också troligen var en av anledningarna till att hon överlevde. I de nattsvarta barackerna sjöng och skämtade kvinnorna, de tecknade och skrev poesi om sin vardag. Detta var ett sätt att bevara människovärdet, att behålla minnena om hur livet bortom murarna kunde vara, vid liv. Att kunna le och skratta även i de mörkaste stunderna, var nödvändigt för att kunna överleva. ”Om det inte hade varit för min humor, så att hade jag aldrig klarat mig i livet”, sa farmor ofta.

Farmor - idag vet jag att din tro var stark. Efter hennes död fick jag överta korset som hon alltid bar; det som med största sannolikhet låg i ett av SS förvaringskåp under tiden i Ravensbrück. Farmor fick mot alla odds tillbaka det, och det följde med henne till Sverige. Otroligt nog fick många fångar tillbaka sina tillhörigheter. Det var en makalös ordning i den så kallade Effektenkammer. Där jobbade också fångarna. Kanske hade farmor en god väninna där som smugglade ut korset åt henne. Dagen då jag befann mig i Ravensbrück bar jag det i min hand; beviset att du, farmor, överlevde.

Lär dig livets stora gåta; älska, glömma, och förlåta. Detta uttryck använde min farmor Zenobia Dittmer många gånger.

”Trots allt det jag utsattes för av tyskarna, har jag aldrig känt mig hatfylld eller bitter”, sa hon efter att hon hade överlämnat sina husnycklar till en tysk familj en sommardag.

Hennes sommarbostad i blekingska Norje hyrdes ut flitigt till tyska familjer under många år.

Och farmor, ja, hon älskade, glömde och förlät. Hon omfamnade livet på ett ofta storslaget vis. Hon vägrade att ge upp om livet. På äldreboendet sa farmor; ”Om inte Hitler har tagit kål på mig, så ska inte annat göra det heller!”.

Alldeles nyligen antog jag min farmors efternamn som ogift, namnet som påminner mig om en av de starkaste av kvinnor i mitt liv, ett namn som för mig är så mycket mer än, ja, ett efternamn. Varje gång jag gör underskrifter, på barnens anmälningsblanketter till simskolan eller deklara-tionsbekräftelser, finns farmor med som ett bevis att tron, viljan och kärleken är starkare än allt annat.

Emelie Hill Dittmer

Emelie Hill Dittmer är Kyrkobladets krönikör. Hon är 35 år och bofast i Storbritannien sedan 2006. Förra året lämnade hon London för småstadsliv i Deal, en kuststad i Kent. Hon är tvåbarnsmamma och frilansjournalist. För mer information om Emelie besök www.emeliehill.com

På bilden Emelie och hennes farmor Zenobia.

Tyck till

Under december 2015 delar vi ut en enkät i Svenska kyrkan. Det handlar om ljus och ljud, som behöver förnyas i Kyrkorummet. Pod-cast sändningar behöver bli verklighet och ett modern ljud och ljussystem installeras. Även trasiga gångmattor och knäfall samt bänkar och möblering behöver en översyn.

Kyrkorådet behöver dina synpunkter och goda tankar inför framtiden.

Michael Persson
Kyrkoherde, prost hc

Ur kyrkböckerna

Dop

2015.07.11	Hugo Aron Sandberg
2015.07.11	Julia Françoise Sandberg
2015.07.15	Felix Montgomery Bar
2015.07.26	Oliver Nilsson
2015.08.22	Maximilian Ludwig Per Fritz
2015.09.06	Vigo Jack Lundqvist
2015.09.09	Lukas Oliver Philip Satherlund
2015.09.12	Arthur Sten James Wilkinson
2015.09.26	Leon Anthony Pileborg Dunster
2015.10.10	Lilian Madeleine Sophia Tyréus
Stanley	
2015.10.17	John William Maurice Andrews
2015.10.24	Astrid Rae Sjöholm

Vigsel / Välsignelse

2015.08.22	Isabella Anna Eloise Grantham & Leigh Alexander Mitchell
2015.09.05	Mehran Bâth & Harry Bircan
2015.09.12	Camilla Britta Gustavsson & Gideon Michael Thurston Rudd